

En fremtidig fælles skæbne

**Tale holdt af professor Romano Prodi
Formand for Europa-Kommissionen**

**ved ceremonien i anledning af EKSF-traktatens ophør
Bruxelles, den 23. juli 2002**

DET TALTE ORD GÆLDER

Mine damer og herrer

Det mål, der er fastsat i præamblen til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab, er enkelt og fuldt af forhåbninger - det går ud på at skabe et grundlag, der kan være "retningsgivende for en fremtidig fælles skæbne".

Den 18. april 1951 var det hovedformålet at standse århundreders rivalisering mellem Frankrig og Tyskland, forlige de europæiske befolkninger og erstatte magtkampene med egentlig samhørighed.

Det originale ligger i, hvad Robert Schuman beskrev som et "begrænset, men afgørende" indgreb. Oprettelse af et kul- og stålfællesskab var ensbetydende med, at det blev gjort fysisk umuligt at føre krig.

Der er i praksis tale om en lille "omvej" omkring det økonomiske område. I tilbageblik begår analytikerne undertiden den fejl at tro, at EKSF var et teknisk projekt af begrænset rækkevidde.

I virkeligheden var det første fællesskab en politisk og institutionel nyskabelse.

For første gang nogensinde besluttede en række stater frivilligt at udøve en del af deres suverænitæt i fællesskab på en ny og original måde. Og det gjorde de på et område af strategisk betydning. Denne vilje kom til udtryk i oprettelsen af overnationale institutioner, der skulle sikre, at traktaterne blev overholdt, og fastlægge, hvad der var i den fælles interesse. Herved opstod Den Høje Myndighed, der senere blev til Kommissionen.

Halvtreds år senere, ved EKSF-traktatens udløb, kan vi drage følgende lære heraf:

- 1) metoden har unægteligt bestået sin prøve
- 2) vi må ikke være bange for at være ambitiøse
- 3) konventet må lade sig inspirere af denne succes.

*

Metoden har unægteligt bestået sin prøve.

For det første er den vigtigste målsætning blevet opfyldt, idet en krig mellem EU's befolkninger i dag er utænkelig.

For det andet er de økonomiske resultater åbenlyse for enhver. Den institutionelle struktur, som Jean Monnet var ophavsmand til, har gjort det muligt at nå det oprindelige projekts mål.

Jeg vil ikke gennemgå hele historien eller det fælles, og senere det indre, markeds "success story". Men lad mig blot understrege euroen. Også denne ekstraordinære landvinding inden for EU har gjort skeptikernes ord til skamme. Euroen blev vores fælles valuta ved årets begyndelse uden problemer af nogen art på trods af de meget dystre forudsigelser.

I lighed med kul- og stålfællesskabet er euroen på én gang et økonomisk faktum og en beslutning med usædvanlige politiske konsekvenser. Der er tale om en ny fælles skæbne.

Endelig er de central- og østeuropæiske lande i færd med at slutte sig til os. Udvidelsen er min og hele denne kommissions højeste prioritet - den første egentlige forening af kontinentet, der er sket fredeligt.

*

På baggrund af denne succes må vi ikke være bange for at være ambitiøse.

Det er vores pligt, især over for de unge. Den fornemmelse, at det haster, og at der er behov for at forlige europæerne, er forsvundet. I dag kan man mærke en vis form for ligegyldighed, som er den bedste grobund for populisme.

Europa må først og fremmest udbygges på det politiske område. Til trods for den yderst positive situation, som jeg lige har omtalt, kan nogle borgere ikke identificere sig med EU. Når de forsøger at forstå det, bliver de forvirrede over dets kompleksitet og vil forståeligt nok vide, hvem der træffer beslutningerne.

Når man skal tage stilling til spørgsmålet om et politisk Europa, må man se på, hvilken type organisation og ledelse der er nødvendig og mulig, for at vi med gode resultater kan udbygge Europa på områder som udenrigspolitik, sikkerhed, forsvar og økonomisk politik.

Nogle mener, at Europas nye ledelse må være et regeringssamarbejde, og at Fællesskabets Europa nu har haft sin tid. Jeg er dog overbevist om, at den hidtidige form, med passende reformer og tilpasninger, er den eneste måde, hvorpå vi kan opbygge et Europa på højde med tidens krav.

Det oprindelige projekt, med de store beslutninger, der blev truffet af personer som Schuman, Adenauer, De Gasperi eller Spinelli, var i høj grad politisk og meget ambitiøst. Europa har mistet lidt af sin ånd ved at gå på kompromis med sine oprindelige ambitioner.

Vi bør have mod til at genfinde disse oprindelige ambitioner og forny dem.

*

Selv om det europæiske konvent er fremtidsorienteret, må det lade sig inspirere af denne succes og ikke være bange for at udarbejde dristige projekter.

Derfor foreslog jeg dagen efter Det Europæiske Råds møde i Nice, at der blev oprettet et konvent - på et tidspunkt, hvor den politiske situation ikke så lovende ud for innovative forslag.

Nu er konventet kommet i stand, også takket være den stærke støtte fra Europa-Parlamentet. Jeg er glad for, at så mange personligheder og politiske sværvægtede deltager i konventet: formanden Valéry Giscard d'Estaing, hele præsidiet og, blandt medlemmerne, politikere, som er førende i deres hjemlande.

Der er nemlig tale om en svær opgave, betydelige udfordringer og store forventninger.

I Læken fastlagde vi tre hovedmålsætninger: udvidelsen, EU's rolle i en globaliseret verden og borgernes forventninger. Konventet skal udarbejde grundlaget for en ny politisk og institutionel pagt for Europa, for at EU kan tage disse udfordringer op på en demokratisk og effektiv måde.

Vi må således se på, hvorledes systemet kan fungere effektivt efter den kommende, og nu nært forestående, udvidelse. Det er klart, at EU vil miste sin historiske chance, hvis ikke der foretages en gennemgribende reform af beslutningsprocessen.

For at kunne gøre sig gældende på den internationale scene og bidrage til at sikre ny ligevægt i en verden præget af flere poler må Europa desuden udnytte hele sit økonomiske potentiale, reformere sine strukturer og udøve sine beføjelser på en mere effektiv og gennemsigtig måde. Globaliseringen er nemlig en udfordring, når det gælder magt, handling og indflydelse.

Endelig må vi opfylde de europæiske borgeres forventninger. Der er ikke kun tale om at gøre vore institutioner mere berettigede og mere direkte og synlige, eller at fremme deltagelsen i vore beslutningsprocesser. Vores berettigelse afhænger især også af de konkrete resultater, som vi kan opnå, og af, hvordan vi opfylder borgernes behov.

Derfor mener vi, at det er nødvendigt at styrke vores økonomiske og sociale udviklingsmodel, at skabe et stort område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, at give tanken om europæisk borgerskab et konkret indhold og at give EU de opgaver og midler, der tilkommer en stormagt.

Vi må også bestræbe os på at skabe dialog og give informationer.

Efter krigen var der en klar målsætning, som alle var enige i: "aldrig mere!". Mulighederne var dog begrænsede: kul og stål og derefter afskaffelse af handelshindringerne.

I dag er forholdene mere komplicerede. De emner, der behandles på EU-plan, er langt mere omfattende og dybtgående: vi må derfor også kunne forklare dem bedre. Jeg er derfor særlig glad for, at denne ceremoni er tilrettelagt sammen med Det Økonomiske og Sociale Udvalg, som har til opgave at udbrede det europæiske budskab blandt alle borgere.

Og det er vigtigt at slå fast, at konventet har valgt at høre samfundets repræsentanter for at få klarlagt alles forventninger til det fremtidige Europa.

Konventets styrke består blandt andet i, at det er sammensat af repræsentanter for befolkningerne, som har valgt dem efter det repræsentative demokratis regler. De har til opgave at udføre et vigtigt hverv for at tydeliggøre EU's demokratiske berettigelse.

Det er dem, der skal gå tilbage til deres parlamenter og deres partier og redegøre for konventets forslag. Det er i høj grad dem og Europa-Parlamentets medlemmer, der har til opgave at udbrede konventets tanker og redegøre for dets drøftelser.

Konventet er en enestående lejlighed til at tage det afgørende skridt hen imod en ny politisk institution.

Det har allerede i den indledende fase vist sit store potentiale ved gradvis at udvide de emner, det beskæftiger sig med, og behandle dem mere dybtgående og systematisk end de tidligere regeringskonferencer. Desuden er man ved at nå til enighed om det forslag til ny traktat, der skal forelægges på den kommende regeringskonference.

I denne sammenhæng er de sidste halvtreds års erfaringer meget værdifulde.

De viser os nemlig, at det er lettere at finde effektive løsninger, hvis man ser på problemernes substans, og hvis man er i stand til at tilsidesætte enkeltpersoners prestige eller umiddelbare interesser. Der var utvivlsomt kul- og stålproducenter, som var irriterede over Jean Monnets forslag ... Skulle det så have holdt os tilbage?

Såvel her som inden for den økonomiske samordning eller samordningen af retlige og indre anliggender må vi have en fornemmelse af, hvad vi har til fælles, og hvad der er af generel interesse.

*

Den anden store fordel ved Schuman-planen, der skulle blive til EKSF, var enkelhed. Målet var idealistisk og stort, men den foreslåede form viste sig at være enkel og umiddelbart forståelig.

Jeg er overbevist om, at konventets succes i høj grad vil afhænge af, hvorvidt dets løsninger er enkle og forståelige.

Sammenlægningen af Fællesskaberne for femogtredive år siden var et stort skridt i denne retning. Vi må i dag udfolde tilsvarende bestræbelser. I øvrigt kan enkelhed og ambitioner godt følges ad. På daværende tidspunkt var der store betænkeligheder og usikkerhed omkring sammenlægningens muligheder og konsekvenser. Også den reform forekom vanskelig. Men den blev gennemført og forstået af alle. I dag er der brug for den samme beslutsomhed for at foretage vigtige strukturændringer, som for eksempel samling af Maastricht-søjlerne.

*

Mine damer og herrer, dette er det enkle og vigtige budskab, som vi må forstå ved denne bevægende og højtidelige lejlighed.

EKSF var et stort politisk projekt. Integrationen er et endnu større politisk projekt. Det er derfor nødvendigt, at vore forslag og deres demokratiske berettigelse er på højde med de mål, som vi ønsker at nå.

Tak.